

Jiří Pešek

Můj příspěvek je drobným doplňkem referátu dr. Hojdy. Na příkladu Antonína Chittussiho je možno ukázat, že od 80. let začíná v Praze /v Praze Národního divadla, Rudolfiny a české Karlovy univerzity/ vystupovat "zázemí německého kasina", které bylo podle materiálů zpracovaných dr. Hojdou hlavním kupujícím obrazů Krasoumné jednoty, česká konkurence.

Nikdo snad nemůže obvinít Chittussiho, že by se byl české společnosti 80. let nějak podbízel. Naopak: opustil historickou i slovansky laděnou žánrovou malbu a oddal se plně vlastní koncepci bezstafážové krajinomalby, řešící ryze výtvarné problémy. Nezapadl ani do české kolonie v Paříži. Svě obrazy vytvářel ve vsích v okolí Barbizonu, cestoval po Francii i Belgii. O jeho životě ve Francii máme ovšem zpráv jen velmi málo, poslední monografie zmiňuje podporu, kterou malíři poskytovala polská šlechtická, v Paříži žijící rodina Radziwillů. /1/

Přesto byl o Chittussiho v Čechách zájem. Roku 1884 zveřejnil staročeský Světozor - s velkým ohlasem - reprodukce jeho děl, v letech 1886-87 vytvořil pak Chittussi pro tento časopis cyklus obrazů Polem a lesem, který básněmi doplnil J. Vrchlický. Chittussi se během svého francouzského pobytu nepřestal účastnit pražských výstav a v letech 1884-86 při nich prodal obrazů za několik tisíc zlatých. Na objednávku malovaný obraz Hradčan přinesl mu rovnou tisícovku a nejúspěšnější prodej po výstavě roku 1886 vynesl 3000 zlatých. Další obrazy malíř rozprodal za zprostředkování královéhradeckého cukrovarníka Waltera. Můžeme předpokládat, že některé obrazy zůstaly též v okruhu dalších Chittussiho mecenášů: advokáta a spisovatele Štolby z Nechanic u Hradce Králové či u jindřichohradeckého poslance Slavíka. /2/ Velkou pozornost - a tedy i reklamu - věnovala jeho pracím na stránkách Národních listů Renáta Tyršová.

Závěr 80. let poznamenaný neúspěchem pražské výstavy roku

1887, umělcovou osobní krizí, duševním vyčerpáním a v nemalé míře sílící tuberkulózou odvedl poněkud pozornost českého publika od jeho díla. Ani v těchto letech neodtáhli však pomocnou ruku mecenáši, zabezpečující ekonomicky nepříliš schopnému malíři léčení a slušné životní podmínky. I v těchto letech Chittussi prodával a R. Tyršová označila v článku Za Antonínem Chittussim za kupce oněch posledních děl převážně Čechy. /3/

Po Chittussiho smrti v roce 1891 byla přičiněním dr. T. Černého získána z Paříže kolekce 165 obrazů, představující průřez celou malířovou krajinářskou tvorbou. Tato umělecká pozůstalost se stala základem souborné posmrtné výstavy roku 1892, která se setkala s mohutným ohlasem publika. Zhlédlo ji pět a půl tisíc návštěvníků a obrazů zde bylo prodáno za 10 525 zlatých. /4/ Seznamy kupujících nemáme, bohužel, dochovány. Můžeme však předpokládat, že díla z ruky přítele Nerudova, Alšova, Sládkova, Zeyerova, Thomayerova či Braunerových, obrazy malíře zastupovaného v Praze tak známou a populární postavou, jako byl dr. Černý, a propagované nejrozšířenějším českým deníkem - Národními listy - putovala ve své většině do českých rukou.

Poznámky

/1/ J. Tomeš, Antonín Chittussi, Praha 1980, s. 58.

/2/ Hrubý přehled prodejů u J. Peška, Z pařížského ateliéru Antonína Chittussiho, Documenta Pragensia II, 1981, s. 83-105.

/3/ Národní listy, 8.5. 1981.

/4/ Soupis děl tohoto souboru otištěn podle pozůstalostního inventáře u Peška, l.c., s. 96-103.